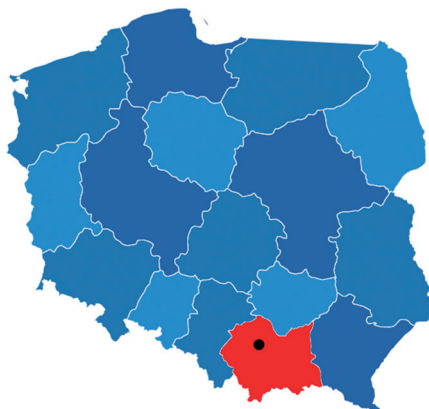

Uzdrowisko Swoszowice

Położenie administracyjne

Osiedle Uzdrowisko Swoszowice położone jest w województwie małopolskim, na terenie gminy miejskiej Kraków w południowo-zachodniej części X Dzielnicy Krakowa¹. Obszar uzdrowiska leży w strefie podmiejskiej, nazwanej zielonym pierścieniem Krakowa, która charakteryzuje się przestrzenią o atrakcyjnym, otwartym krajobrazie, z dużym udziałem terenów zielonych i enklawami zabudowy o niskiej intensywności, w 200-letnim Parku Zdrojowym oraz zielonym pasie rzeki Wilgi.

Mapa 24. Lokalizacja uzdrowiska Swoszowice

Źródło: opracowanie własne.

Obszar Osiedla Uzdrowisko Swoszowice zajmuje powierzchnię 684,09 ha, co stanowi około 28% obszaru Dzielnicy X Swoszowice, którą zamieszkuje 28 176 osób, a jej Radę tworzy 21 członków².

¹ Uchwała Nr CXVII/1231/06 Rady Miasta Krakowa dnia 27 września 2006 r. w sprawie utworzenia Osiedla Uzdrowisko Swoszowice.

² https://www.bip.krakow.pl/?bip_id=1&mml=465 (dostęp: 16.04.2020).

Rys historyczny uzdrowiska

Pierwsze informacje o leczniczych walorach wód siarczanych ukazały się w XVI w. w pracy „O Cieplicach” autorstwa Wojciecha Oczko, nadwornego lekarza króla Stefana Batorego. Wykorzystywanie ich do kąpeli leczniczych, stosowanych w Swoszowicach już w początkach XV w., opisane zostało w „Przewodniku po Uzdrowiskach” z 1878 r.³. Początki zorganizowanej działalności uzdrowiskowej na tym terenie datowane są na 1811 r., kiedy za sprawą profesora Feliksa Radwańskiego zbudowany został pierwszy Dom Zdrojowy i Łazienki oraz obiekty przeznaczone na pokoje mieszkalne dla gości przebywających na leczeniu. W tym samym czasie założony został również zabytkowy już dziś Park Zdrojowy⁴. Swoszowice stały się miejscowością rekreacyjno-wypoczynkową, znaną z licznych atrakcji. Uzdrowisko tętniące życiem przyciągało nie tylko chorych, ale również amatorów rozrywek i wypoczynku. W okresie powstania listopadowego nastąpił przejściowy okres mniejszego zainteresowania uzdrowiskiem. Od 1859 r. zaznaczył się jednak ponowny jego rozwój. Zawiązana została wówczas przez dr. Józefa Dietla, pioniera balneologii w Polsce – Spółka Zdrojowisk Krajowych. W 1875 r. powstała linia kolejowa, co znacznie usprawniło komunikację ze Swoszowicami. W okresie I wojny światowej uzdrowisko zostało w znacznym stopniu zniszczone, ale w latach międzywojennych nastąpiło ponowne ożywienie jego działalności⁵. Po II wojnie światowej uzdrowisko uruchomiono w 1956 r.⁶. Swoszowice zostały włączone do Krakowa w 1973 r. jako część dzielnicy Działalność uzdrowiskowa Podgórze i pozostawały jej częścią do 1990 r. Wraz z rozbudową osiedla Swoszowice oraz osiedli ościennych: Jugowic, Opatkowic, Wróblowic, Rajska, Soboniowic, Kosocic i Zbydniowic, stworzono kolejną dzielnicę. Obecnie pełna nazwa brzmi: Dzielnica X Swoszowice⁷.

Działalność uzdrowiskowa

Uzdrowisko funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Nr XCIII/2431/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie przyjęcia i ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Nr LX/784/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie nadania Statutu dla Osiedla Uzdrowisko Swoszowice (Dz. Urz. Województwa Małopolskiego z dnia 2 lutego 2018 r., poz. 940).

³ <https://www.swoszowice.diecezja.krakow.pl/pliki/osiedle.htm> (dostęp: 16.04.2020).

⁴ <https://www.uzdrowisko.krakow.pl/uzdrowisko/historia> (dostęp: 16.04.2020).

⁵ <https://www.swoszowice.diecezja.krakow.pl/pliki/osiedle.htm> (dostęp: 16.04.2020).

⁶ K. Jakóbik (red.), *Lecznictwo uzdrowiskowe ...*, op.cit., s. 35.

⁷ <https://swoszowice.org.pl/historia/historia-osiedla-swoszowice/> (dostęp: 16.04.2020).

Najważniejsze surowce lecznicze

Do naturalnych surowców leczniczych wykorzystywanych w uzdrowisku należą⁸: woda lecznicza i czynniki klimatyczne. Na terenie uzdrowiska znajdują się siarczkowe wody lecznicze, w których dominują siarczany i wodorowęglany wapnia i magnezu oraz siarkowodór. Składniki te oraz ogólna mineralizacja wody (zawierająca się w wartościach 0,26%-0,28%) są głównymi czynnikami aktywnymi, fizjologicznie intensywnie oddziałującymi na skórę i cały organizm.

Osiedle Uzdrawisko Swoszowice posiada klimat nizinny. Położone w dolinie rzeki Wilgi cechuje się bodźcami klimatycznymi o różnym natężeniu, w zależności od rodzaju podłoża, pokrycia terenu i stosunków wodnych. Około 40% dni w roku posiada komfortowe warunki odczuwalne⁹. Zgodnie ze świadectwem potwierdzającym właściwości lecznicze klimatu, wydanym w 2018 r. przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie Państwowy Instytut Badawczy, klimat lokalny charakteryzuje się korzystnymi warunkami do prowadzenia klimatoterapii w zakresie helioterapii, aeroterapii i kinezyterapii¹⁰. Obszar Swoszowic jest zdecydowanie bardziej korzystny w stosunku do innych części miasta Krakowa. Brak zakładów przemysłowych oraz większych tego typu obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie sprawia, że obszar uzdrowiska należy do stref leżących poza głównymi kierunkami wiatrów przenoszących zanieczyszczone powietrze¹¹.

Lecznictwo uzdrowiskowe

W oparciu o właściwości lecznicze naturalnych surowców i klimatu w uzdrowisku prowadzone jest leczenie uzdrowiskowe w następujących kierunkach leczniczych¹²: ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, choroby osteoporozy, choroby skóry. Usługi w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Osiedla Uzdrawisko Swoszowice świadczy: Uzdrawisko Kraków Swoszowice Sp. z o. o. Korzystanie w uzdrowisku z kąpeli z zastosowaniem wód siarczkowych działa regenerująco na tkankę łączną, co sprzyja leczeniu chorób reumatycznych, chorób zwyrodnieniowych stawów i kręgosłupa, dyskopatii, zespołów bólowych kręgosłupa, neuralgii. Wody siarczkowe leczą także choroby skóry. Dzięki właściwościom keratolitycznym (złuszczającym) oraz redukcyjnym (zmieniającym potencjał oksydoredukcyjny skóry) są skuteczne w leczeniu łuszczycy. Głębokie oczyszczanie z równoczesnym działaniem odnawiającym tkanki, właściwości bakteriobójcze,

⁸ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

⁹ <https://www.igup.pl/wykaz-polskich-uzdrowisk/swoszowice.html> (dostęp: 16.04.2020).

¹⁰ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie Państwowy Instytut Badawczy, Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu, Kraków, dnia 21 czerwca 2018 r., https://dialogspoleczny.krakow.pl/wp-content/uploads/2018/08/6.-SWO_3.pdf (dostęp: 16.04.2020).

¹¹ <https://www.swoszowice.diecezja.krakow.pl/pliki/osiedle.htm> (dostęp: 16.04.2020).

¹² Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

przeciwgrzybicze, przeciwpasożytnicze i antyalergiczne pomagają w leczeniu wielu chorób dermatologicznych. Kąpiele sprzyjają również zabiegom odtruwającym, np. przy zatruciach ołowiem. Związki siarki wiążą się z metalami ciężkimi (ołów, rtęć), które w postaci nierozpuszczalnych cząstek mogą być wydalone z organizmu. Zalety lecznicze wód siarczkowych ze Swoszowic podkreślane są w wielu badaniach naukowych i wskazywane do leczenia licznych dolegliwości.

Na terenie uzdrowiska Swoszowice znajduje się park uzdrowskiowy.

Główny Dom Zdrojowy – Swoszowice

Pomnik przyrody – Lipa Słoń – Park Uzdrowski w Swoszowicach
